

Otevřený dopis

Vážený pane prezidente ČR Zemaně,
vážený pane ministře zahraničních věcí Zaorálku,
vážený pane předsedo Senátu Parlamentu ČR Štěchu,

obracíme se na vás v souvislosti s chystanou návštěvou prezidenta Ázerbájdžánské republiky Ilhama Alijeva v Praze. Při této příležitosti bychom velmi uvítali, aby se vedle ekonomických vztahů mezi ČR a Ázerbájdžánem dostala na pořad jednání i otázka stavu lidských práv v zemi, nejlépe formou veřejné tiskové konference.

Ázerbájdžán je bohužel jednou ze zemí, kde jsou systematicky porušována lidská práva. Podle Rezoluce přijaté Parlamentním shromážděním Rady Evropy v lednu roku 2013 (Rezoluce 1917, Dodržování povinností a závazků Ázerbájdžánem), neproběhly v Ázerbájdžánu od jeho přistoupení k Radě Evropy v roce 2001 plně demokratické volby, soudy nejsou nezávislé, jsou narušována práva na svobodu shromažďování, sdružování i slova, je narušováno právo na spravedlivý soud, je vyvíjen nátlak na právníky obhajující aktivisty a novináře, kteří kritizují vládu.¹

Podle nedávných zpráv místních nevládních organizací se v ázerbájdžánských vězeních nachází několik desítek politických vězňů² a podle Indexu svobody médií za rok 2013 vydávaném organizací Reportéři bez hranic je Ázerbájdžán na 156. místě ze 179 hodnocených zemí. Je velmi špatným znamením, že jen o příčku níže je Bělorusko, ve kterém Česká republika již mnoho let otevřeně kritizuje neutěšený stav lidských práv a základních svobod a podporuje obhájce lidských práv. Otevřeně kritičtí novináři, například Chadídža Ismajlová či Jafez Hasanov, jsou častými oběťmi režimem podporovaných dehonestujících kampaní, výhrůzek smrti či násilných útoků.³ Nevyjasněné případy vražd nezávislých novinářů jsou ostatně smutnou ázerbájdžánskou realitou.⁴

Změnu nepřinesly ani poslední prezidentské volby v Ázerbájdžánu, které se konaly v říjnu 2013. Podle Organizace pro spolupráci a bezpečnost v Evropě (OBSE) byly tyto volby prováděny omezením svobody projevu, shromažďování a sdružování, nebyly garantovány rovné podmínky pro všechny kandidáty, předvolební kampaň byla poznamenána zstrašováním voličů i kandidátů. Mezinárodní pozorovatelé OBSE zaznamenali během volebního dne zásadní problémy ve všech fázích volebního procesu a zdůraznili vážné nedostatky v 58% pozorovaných volebních okrsků. Pro tyto nedostatky nemohly být volby uznány za demokratické a svobodné.⁵

¹ <http://assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp?FileID=19451&Language=EN>

² Zpráva ázerbájdžánské nevládní organizace Institute for Reporters' Freedom and Safety viz <http://bit.ly/15t9APH>. Zpráva ázerbájdžánské nevládní organizace Human Rights Club viz <http://www.civicsolidarity.org/article/800/azerbaijan-updated-list-political-prisoners>

³ Zpráva Rádia svobodná Evropa (RFE/RL) o sílícím nátlaku na Chadídžu Ismajlovou a Jafeze Hasanova viz <http://bit.ly/Onl6Wk>

⁴ Zpráva Reporters Without Borders o zavražděných novinářích viz <http://en.rsf.org/report-azerbaijan,91.html>

⁵ Tisková zpráva OBSE viz <http://bit.ly/19oLPal>

Na nesmlouvavě represivní povahu a cynismus současného ázerbájdžánského režimu poukazuje i fakt, že dva měsíce po volbách byl zadržen Anar Mammadli, předseda nezávislé monitorovací volební organizace v Ázerbájdžánu (Election Monitoring and Democracy Studies Center, [EMDS](#)), která průběh voleb otevřeně kritizovala. V prosinci 2013 na něj byla uvalena vazba na základě politicky motivovaných obvinění z daňových úniků a nelegální obchodní činnosti.⁶

Ačkoli jsme si vědomi strategického významu Ázerbájdžánu pro Českou republiku i Evropskou unii, jsme přesvědčeni, že nelze mlčky opomíjet utrpení způsobované každodenně vládou Ilhama Alijeva mnohým z občanů jeho země. Žádáme proto představitele českého státu, aby v solidaritě s nevinně odsouzenými a pronásledovanými a v souladu s principy základních práv a svobod, ke kterým se Česká republika hlásí ve své ústavě a ke kterým se i Ázerbájdžán závazně připojil vstupem do Rady Evropy, při příležitosti návštěvy

- vyzvali ke změnám v legislativě a implementaci zákonů tak, aby byla dodržována práva na svobodu slova, shromažďování a sdružování,
- vyzvali k ukončení politicky motivovaných procesů, včetně obvinění Anara Mammadliho, předsedy organizace Election Monitoring and Democracy Studies Center,
- a zejména pak umožnili uspořádání tiskové konference s prezidentem Ázerbájdžánu během jeho pobytu v České republice.

S pozdravem

NESEHNUTÍ - Nezávislé sociálně ekologické hnutí

Člověk v tísni

DEMÁS – Asociace pro podporu demokracie a lidských práv

Kontakt: Peter Tkáč, NESEHNUTÍ, peter@nesehnuti.cz, 736 704 785

⁶ O případu Anara Mammadliho více viz <http://bit.ly/1gEHORK>